

sig selv. Mineralskatte har det kun lidt af, men det ejer en frugtbar Jord, saa at det under alle Omstændigheder kan forsyne sig selv med Næringsmidler og tillige forøge sin Produktionskraft. Afsætningsdistriktet for alle Landbrugsartikler ligger lige for Døren. Irlands Handel med Storbritanien vil altid spille Hovedrollen, og det maa bruge alle Midler for at faa den bragt paa en sundere Basis. De geografiske Betingelser er gunstige, kun maa Ierne udnytte dem bedre, hvis de da ikke straks hindres deri af England. En bedre Udnyttelse af Irlands Stilling til Verdenshandelen og Verdenssamkvemmet vil England næppe taale. Derfor maa Irland indskrænke sig til at benytte sin gunstige Beliggenhed for Levering af Produkter til Storbritanien og optage Konkurrencen med Fastlandet og Kolonierne.« Den fortræffelige lille Bog, der indeholder betydelig mere, end dens Sideantal lader formode, fortjener at læses ikke blot af Geografer, men tillige af Konsulats-, Handelsembetsmænd og i det hele af merkantilt interesserede Folk. Forholdene i Irland giver Anledning til en Sammenligning med andre Dele af Evropa og til Eftertanke.

Ole Olufsen.

Isforholdene i de danske Farvande i Vinteren 1908—1909. — Bearbejdet af C. I. Hansen. Nautisk-Meteorologisk Aarvog 1908.

Kaptajn C. I. Hansen ved Meteorologisk Institut har siden 1907 hvert Aar offentliggjort en Isstatistik for de danske Farvande i Nautisk-Meteorologisk Aarvog. Disse Statistiker omfatter dels Tabeller over Luftens Temperatur, Vandets Overfladetemperatur og Overfladesaltholdighed samt over Frostperioder og Frostdage i paagældende Vinter, dels meget udførlige daglige Tabeller over Is- og Besejlingsforholdene ved en Masse Punkter langs Danmarks Kyster. For at hjælpe til en saa ensartet Bedømmelse af Forholdene som muligt, er saavel Is- som Besejlingsforholdene udtrykt i Tal, der hver for sig har en nøje fastslaaet Betydning. Desuden ledsages Statistikerne hvert Aar af en kort Afhandling, hvori der gives en Oversigt over Hovedtrækkene i den forløbne Isvinters Fysiognomi.

Der kan være særlig Anledning til netop i Aar at henlede Opmærksomheden paa dette foranstaltede Arbejde, da Isforholdene i den forløbne

Vinter adskillige Steder har været ret usædvanlige og frembyder adskilligt af Interesse. Man erindrer endnu, hvorledes Overfarten over Bælterne ret ofte hindredes stærkt af Is, der paa sine Steder skruede sig op til meget antagelige Højder. Saaledes skruede Isen sig i Marts paa Sprogø Østerrev op til en Højde af ikke mindre end 6 Meter. De eneste danske Farvande, der Vinteren igennem var helt isfri, var Jyllands aabne Vestkyst og Søen omkring Bornholm. Men mange andre Steder laa Isen ikke blot længe, men den opnaaede ogsaa svære Tykkelser. Ringkøbing Fjord havde saaledes Is i 100 Dage, og i Roskilde Fjord naaede Isen en Tykkelse paa $\frac{1}{2}$ Meter. Endvidere kan det have Interesse at bemærke, at medens de aabne Farvande gennemsnitlig havde Is i 6,6 Dage i Vinteren 1906—07 og kun 0,2 Dage i Vinteren 1907—08, havde de i 1908—09 Is i ikke mindre end 18,6 Dage.

Da hele Isstatistiken for de danske Farvande hidtil kun omfatter tre Vintre, kan der selvfølgelig endnu ikke uddrages almenlydige og vidtrækkende Resultater af den. Men det er hævet over enhver Tvivl, at den, naar et tilstrækkeligt Materiale bliver samlet, vil kunne give mange vigtige og interessante Oplysninger, der i lige Grad vil komme Skibsfarten og Videnskaben til Nytte. Der er Grund til at lykønske Hr. Kaptajn Hansen til det Foretagende, han her har paabegyndt.

Johan Gehrke.

K. Rørdam: Geologi og Jordbundslære. II. Danmarks Geologi 1909. 227 Sid., 78 Fig. (Gyldendal).

Efter den fortrinlige Oversigt over Danmarks Geologi, Forfatteren for længere Tid tilbage har givet i »Frem«, er det med stor Forventning, man imødeser en større Bog om det samme Emne; ved Gennemlæsningen af Bogen kan man imidlertid ikke undgaa at blive noget skuffet; Sproget er vel nok stadigt klart og let læseligt; men Værket som Helhed lider under den Mangel, at det ikke er tilstrækkelig sammenarbejdet til et Hele, saa at det paa mange Punkter ikke bliver tilstrækkelig let at faa Overblik over de forskellige Fænomener.

Hvad der ved første Gennemlæsning særlig adskiller dette Værk fra andre om samme Emne, er den store Vægt, der er lagt paa den historiske Fremstilling; for enhver der interesserer sig for, hvorledes vort Kendskab til Landets geologiske